

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอ่านออกเสียงคำที่ใช้อักษร ร ด ว ควบกล้ำ

การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำนี้ นับเป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของภาษาไทย ซึ่งออกเสียงพยัญชนะ 2 เสียงพร้อมกัน อักษรควบกล้ำมี 2 ประเภท คือ

1. อักษรควบไม่แท้ หมายถึง อักษรที่มีรูปพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะที่ควบกับ ร ด ว แต่ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าตัวเดียว เช่น เศราสรอย จริง เสรีจ สระ ประเสริฐ ปราศรัย หรือเปลี่ยนเสียงไป เช่น ฉะเชิงเทรา ทรัพย์ ทรวคทรง ทราบ ทราม ทราย ทรุกโทรม เป็นต้น

2. อักษรควบแท้ หมายถึง คำที่มีพยัญชนะ 2 ตัวเรียงกัน ออกเสียงพร้อมกันเป็นพยัญชนะต้น ไคแก

ก กร กล กว

ข ขร ขล ขว

ค คร คล คว

ท ตร ตล ตว

ป พร ปล ปว

ผ ผร ผล ผว

พ พร พล ปว

คำควบกล้ำในภาษาไทยนี้ เท่าที่มีหลักฐานปรากฏอยู่ มีมาแต่สมัยสุโขทัยจากศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง มีคำควบกล้ำอยู่ เช่น ... ในนามีปลา, ไครไครคามาคา, ที่ปากประตู มีกระดิ่งแขวน, ไพรฟ้า หน้าใส ฯลฯ

ในหนังสือ นิตินสารสาชก ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) กล่าวถึงคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล่าวว่า มีเสียงควบกับ ร ล ว รวม 21 เสียง เรียกว่า อักษรประโยค ซึ่งมี 7 หมวด คือ

1.	ก	กร	กล	กว
2.	จ	จร	จล	จว
3.	ค	คร	คล	คว
4.	ป	ปร	ปล	ปว
5.	ค	คร	คล	คว
6.	ท	ทร	ทล	ทว
7.	พ	พร	พล	พว ¹

ดังตัวอย่าง

แต่ละตัวแจกละสามตามอักษร ร ล ว เป็นนิกรกอบประกับ
เป็นเจ็ดหมวดแยกออกนอกบังคับ ประโยคนี้ยี่สิบเอ็ดเสร์จสารา

จักราไครเอาศอเขารอรับ ก็ขาดยี่สิบสี่ทชีวาสน์
ตะกราสานทานหยามกัยบปลัน ถึงพงพันชจักรี่แม่ที่จน
เอาไปไมกรฝาลังคาอยุ่ เขายอมคุดกั่วทุกแห่งหน
ตัวเป็นหญิงวิงกรูเทียวคูน ข่าเทียวเกรแล้วไมพนคนนินทา

เดินทางไกลจระมัดจัดใพรอม หนึ่งทางไกลไมอคมเป็นแจว
พูดไกลเกลี่ยเสียใพพนคนรังแก เส่าเหลียมแลช็คเกดาเป็นเงางาม

¹พระยาศรีสุนทรโวหาร, นิตินสารสาชก (พระนคร: คลังวิทยา, 2504),
หน้า 144.

ขอนอม เกล้าบังคมบรมบาท
 ทอง เบื่องหนึ่งแปดกล้า ประจำนาม

พระจอมราชธิดินทร ป็นสยาม
 ทั้ง เนื้อความค่ากล้า ดูข้าม

สกุณา กวัก ร่อง ขาน ประ सान ของ
 เคย กวัก หัก ถัน ขยาย ขมาย บัง
กวัก แวง กฤษ คิด จะ ซา รา เสีย
 คิด เกรง กรรม กลับ ซ้ำ ทุก ขบ ระ นอม

นึก ถึง นอง ที่ เรียม มุง คอง หวัง
 คิด ความ หลัง แฉว กี ไท หทัย กรอม
 จะ แฉว กวาค ความ ละ เหี้ย ที่ หวง ถนอม
 จึง จอก คอม เต็ม ไค ตน ทอง กวาว

ค ควบ ว ทอ สมมุติ สุด หมวด หา
เลน ปัด ตา ชน หา ทุก แฉว ดู
ค ษ สา ทร มัน เห็น ควัน หลง
ไค ควาน ควา พวก พล พล ไกร

มี คำ ว่า ควา ไข ว ไค จับ หู
อ อก ว ัง พร ถม ควา คะ มา ไป
ไค ค สูง ควา ญ หม อ ร อ ไม ไหว
จับ ไค ไร ไค พิ ค ฟ าด ชา ค ี ว

คน นี้ ก็ ชื่อ สัน ต วา เก ิด หน าน ำ
ส ี ค ว ัน ว า ที่ นี้ ค ็ แจ ง
ห ญา ท ว าง ข ั้น ที่ ก ล าง ภ ุม ิ ภ าค
ร อง ท ว าค ค ว า ไม ป รา นี้

อ น ึ่ง ค ำ แ ช ก ก ล าว เ า แ ล ง
ช ื่อ ค ำ แ ห ง ก ร ม ก าร ส ถ าน นี้
เ า น ค ุ ด าก จับ ท ว ัด ม ัด ค น นี้
หม ว ค ที่ สาม จบ เพ า นี้ ป ระ โย ค ป ลา ย²

จะเห็นไคว คำควบกล้า เหล่านี้บางคำไม่มีที่ไคแล้ว เช่น ทวาง
 และบางคำเสียงควบกล้ากลายเป็น 2 พยางค์ แบบอักษรนำไป เช่นคำว่า สันตวา
 ทวาด เป็นต้น

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 149-228.

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้อักษร ร ล ว ความกล้า

การอ่านออกเสียงนั้น มีความมุ่งหมายดังนี้

1. สามารถอ่านใหญ่ขึ้นฟังเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้อ่านผู้ฟังได้
2. ฝึกทักษะการอ่านออกเสียง และแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง
ไม่ถูกต้อง
3. เพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงจากการอ่านทำนองเสนาะ

ดังนั้น การฝึกหรือการสอนอ่านออกเสียงจึงมีข้อคำนึงถึง ดังนี้

- ก. จังหวะการอ่าน ชัดถ้อยชัดคำ
- ข. การอ่านถูกวรรคตอน
- ค. การอ่านออกเสียงตัวควบกล้ำชัดแจน ตลอดจนตัว ร ล
- ง. ไม่อ่านออกเสียงตั้งเกินไป เบาลเกินไป หรืออ่านยานคาง
- จ. อ่านแล้วควรมีการติชม แก้ไข และครูอ่านให้ฟังเป็นตัวอย่าง

3 ประเด็นนี้ นาคกรทรรพ กล่าวถึงการฝึกทักษะ ดังนี้

1. ควรฝึกทักษะทีละอย่างก่อน แล้วฝึกให้สัมพันธ์กันทีหลัง
2. การฝึก ควรฝึกจากสิ่งที่ย่างก่อน แล้วจึงไปหาสิ่งที่ยาก
3. เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียน ครูควรพูดจูงใจให้นักเรียนเกิดความเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตน อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นการลงโทษ
4. ควรให้นักเรียนมีประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะให้โอกาสแก่การฝึกทักษะ จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โต้ว่าที่ ปาฐกถา
5. ควรมีการวัดผลเสมอ เพื่อจะใคร่ทราบว่าการฝึกทักษะได้ผลเพียงใด
6. ควรมีอุปกรณ์บางอย่างที่จะช่วยในการฝึกทักษะฟังและพูดได้
7. ถ้าสามารถนำสื่อมวลชนบางอย่างมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ก็ควรนำมาใช้³

³ ประเด็นนี้ นาคกรทรรพ, "ข้อสังเกตในการสอนการใช้ภาษา," เอกสารประกอบ
การบรรยายการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2517.

คร. กอ สวัสดิพานิช ไกล่ล่าวถึงการฝึกการอ่านว่า

1. ครูต้องเตรียมแบบฝึกหัดอย่างรอบคอบว่า จะใช้แบบฝึกหัดไหน จะใช้อย่างไร และจะต้องพิจารณาด้วยว่า แบบฝึกหัดนั้นไปช่วยทำให้เด็กเกิดทักษะนั้น ๆ จนนำไปใช้ได้หรือเปล่า
2. ให้ฝึกหัดแบบฝึกสั้น ๆ แคลหลายแบบ เพื่อฝึกทักษะอันเดียวกันนั้นจนเกิดความแม่นยำ แบบฝึกควรมีหลายแบบ เด็กจะได้ไม่เบื่อ
3. ให้ฝึกในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เขียนบนกระดานดำบาง
4. ประเมินผล การประเมินผลแบบฝึกหัดนั้น จำเป็นต้องประเมินเพื่อดูว่า เด็กเกิดความชำนาญในทักษะนั้นเพียงไร⁴

ซัตติยะ ราชบังสา, อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์ และ อีสาน พิทักษ์ ไกล่ล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกเช่นเดียวกัน และเห็นว่า ภาษา คือทักษะอย่างหนึ่ง การฝึกซ้ำ ๆ กัน ย่อมทำให้เกิดความแม่นยำขึ้น การเรียนภาษาให้โดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเรียนเสียง คำศัพท์ หรือแบบสร้างก็ตาม ต้องอาศัยการฝึกซ้ำซ้ำพจนมาก ๆ⁵ ส่วน พยุง ญาณโกมล ไกล่เขียนบทความเรื่อง วิธีการแก้ไขการออกเสียง คำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำ ไม่ชัด ดังนี้

1. ตรวจสอบวิธีระการออกเสียง ตามบทกรอง เป็นเรื่องของแพทย์ที่แก้ไขได้
2. ถ้าเด็กมีวิธีระสมบูรณ์ดี เห็นว่าเด็กเอาอย่างผู้อื่น ครูควรชี้แจงแนะนำเด็ก เข้าใจว่า การออกเสียงผิดจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป
3. การฝึก

3.1 ให้ฝึกโดยยึดความหมายเป็นหลัก

⁴ กอ สวัสดิพานิช, "แนวการสอนภาษาไทย," คู่มือครูภาษาไทย (หน่วยศึกษานิเทศการศึกษาศาสตร์, กรมฝึกหัดครู, 2515), หน้า 3.

⁵ ซัตติยะ ราชบังสา, อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์, อีสาน พิทักษ์, "แบบฝึกหัดไวยากรณ์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), หน้า 13.

3.2 ให้เด็กได้ฝึกการออกเสียงพยัญชนะที่จำเป็นในการออกเสียงอักษรควบ
เสียงใหม่ ถ้าเด็กออกเสียงไม่ชัด ไม่ถูกต้อง ครรไม่ควรปล่อยให้ปล่อยปละละเลย
เป็นอันขาด จะต้องให้เด็กได้พูดได้ออกเสียงให้ถูกต้องทันที⁶

แบบฝึกสำหรับเด็กประถมต้น ถ้าเป็นไปได้ควรมีภาพประกอบให้มากเพราะ
รูปภาพจะช่วยดึงดูดความสนใจและเสริมการเรียนรู้ของเด็ก คั้งที่ เอ็ดการ์ เดล
โลกดาราว่า

ภาพ เป็นวัสดุที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพงนัก ใช้ง่าย ใครก็ใช้ได้ นอกจากนี้
ยังเป็นวัสดุพื้นฐานที่มีอิสระในตัวของมันเอง สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องอาศัย
สิ่งอื่น ใช้ได้ทุกสภาพ ทุกสถานที่ และทุกเวลา และโดยความจริงแล้ว ภาพก็เป็น
ส่วนประกอบพื้นฐานส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาค้นคว้า จากการวิจัยที่ผ่าน
มา พบว่า การเตรียมและการใช้ภาพ ซึ่งเป็นทัศนวัสดุให้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา
วิชา ช่วยให้เด็กประสบผลในการเรียน ถึงแม้ว่า ภาพจะให้ประสบการณ์ตรง
น้อยกว่าอุปกรณ์ที่จัดอยู่ในขั้นพื้นฐานของกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience)
แต่มีเนื้อหาคือในตัวเอง สามารถนำผู้ดูเข้าใกล้ความจริง ช่วยเพิ่มประสบการณ์การ
เรียนรู้แบบรูปธรรมให้แก่ผู้เรียนโดยทางจิตประสาท ซึ่งนับว่ามีเปอร์เซ็นต์ใน
การรับรู้มากที่สุด⁷

นอกจากนี้ อาเซอร์ วี ฮิลแมน ได้ให้ความเห็นเป็นเชิงสนับสนุนว่า
"การให้จับคู่คำโดยใส่รูปภาพ จะช่วยให้เด็กสามารถชี้ให้เห็นสิ่งของกับรูปภาพของสิ่ง
ของใด รูปภาพที่เด็กคุ้นเคยและพบเสมอจะช่วยเด็กในการจับคู่คำ ครูอาจเขียนคำไว้
ในบัตรคำและมีรูปภาพให้เด็กเลือกคำให้เหมาะสมกับรูปภาพ"⁸

⁶ พยุง ฉวนโกมพ, "ข้อคิดในการสอนภาษาไทยว่าด้วยการพูดหรืออ่านออก
เสียงอักษรควบ," ประถมศึกษา, 18, (11 มิถุนายน, 2501), 624-626.

⁷ Edgar Dale, "Still Pictures," Audio-Visual Methods in
Teaching, (New York: Holt, Rinehard & Winston, 1962), p. 243.

⁸ Authur W. Heilman, "Matching Words with Pictures,"
Principle and Practice of Teaching Reading, (Ohio: A Beel & Howell
Company, c 1972 , p. 141.

การฝึกทักษะการอ่านออกเสียง เป็นกิจกรรมที่ครูจะต้องจัดให้นักเรียน
 เรียนอย่างสนุก ครูต้องสร้างทัศนคติในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านทำนองเสนาะ
 จะทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งและรู้สึกไพเราะของวรรณคดี จากบทประพันธ์เสียงของ
 การอ่าน ปกติภาษาไทยมักมีเสียงสัมผัสคล้องจองกันเมื่อมีการเรียงคำ เขาเป็นกลุ่มในรูป
 ของสำนวน หรือคำพูดติดปาก เช่น เสียเกลือ เนื้อเน่า กงเกวียนกำเกวียน
 โกลเกลือกินกาง จึงจะนำลักษณะของภาษานี้มาใช้ในการฝึกทักษะด้วย ดังที่
 ประเสริฐ เขยชิต โศกฉาวไวว่า "แบบฝึกที่มีคำสัมผัสและคล้องจองกันทำให้อ่านแล้ว
 ไพเราะ ทำให้อ่านสามารถจดจำคำเหล่านั้นได้โดยขึ้นและจำได้นาน"⁹ และดังที่
 กลุ่มสัมมนาภาษาไทย เรื่องวิธีช่วยให้นักเรียนพูดด้วยความกล้าได้ชัดเจน โศกฉาวไวว่า
 " คำไหนที่เด็กพูดไม่ชัด ควรรวบรวมเป็นโคลง หรือกลอนเพื่อให้เด็กจำไว้ "¹⁰

นอกจากการมีคำสัมผัสคล้องจองกันแล้ว ภาษาไทยยังมีลักษณะพิเศษอีกอย่าง
 คือ เป็นคำคล้องจองที่มาในรูปของปริศนาและปัญหาต่าง ๆ เช่น อะไรเอ๋ย ตนเท่า
 ครกใบปรกดิน อะไรเอ๋ย ไอบ่เดินหน้า ไอบาเดินหลัง เป็นต้น ลอเรนซ์ อี
 ฮาฟเนอร์ และ ไฮเคน บี โจลดี เสนอแนะว่า

ควรควรใช้ปริศนาเข้ามาช่วยในการสอนอ่าน เพราะปริศนาจะเร้าให้นักเรียนฟัง
 ด้วยความระมัดระวังและตั้งใจ เช่น ให้นักเรียนทายสิ่งที่ครูบอกลักษณะให้ ครู

⁹ประเสริฐ เขยชิต, "แบบฝึกการอ่านและเขียนคำที่ใช้อักษรควบ ร และ
 ล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 " (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
 ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 22.

¹⁰แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงาน
 การสัมมนาภาษาไทย เรื่อง วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนพูดด้วยความกล้าได้ชัดเจน เมื่อ 11
 เมษายน 2509, หน้า 98.

อาจจะขึ้นว่า อะไรเอ๋ย มีสี่ขา ไท้หมแก่เรา ซ้อซ้นตันของสิ่งนั้นคือตัว ว
 หายชีวาเป็นอะไร¹¹

การฝึกอีกแบบหนึ่ง คือ การฝึกโดยใช้วิธีฟังและพูด (Aural-Oral Approach) เป็นวิธีที่ใช้สอนภาษาต่างประเทศในการสอบพูดได้ดี น่าจะนำมาใช้ในการออกเสียงภาษาไทยโดยลัดๆ เช่นกัน ลักษณะที่สำคัญ คือ การเริ่มจากให้นักเรียนได้ฟังก่อนแล้ว จึงพูด อ่าน และเขียน ตามลำดับ

แนวทางๆ ในการสร้างแบบฝึกดังที่ได้อธิบายมานี้ เมื่อนำไปใช้อย่างเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้แบบฝึกมีคุณค่าน่าสนใจยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการ
 005742
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ Lawrence E. Hafner and Hayden B. Jolly, "Association of the Printed Word with a Picture," Pattern of Teaching Reading in the Elementary School, (New York: The Macmillan Company, c 1972), pp. 62 - 77.